

Redovisning av uppdrag om stöd i tillämpningen av ECVET inom yrkesutbildningen

I regleringsbrev för budgetåret 2011 har Skolverket fått i uppdrag att i samarbete med Myndigheten för yrkeshögskolan och Internationella Programkontoret för utbildningsområdet analysera och föreslå åtgärder på nationell nivå som kan stödja regionala och lokala aktörer i arbetet med att tillämpa ECVET inom yrkesutbildningen på alla nivåer från och med 2012. Uppdraget ska redovisas den 1 april 2011.

1 Mål och syfte med ECVET

Den 18 juni 2009 beslutade Europaparlamentet och rådet att inrätta ett europeiskt stödsystem för meritöverföring inom yrkesutbildningen (European Credit system for Vocational Education and Training, ECVET). Målet är att stödja och främja gränsöverskridande rörlighet och ge tillgång till livslångt lärande inom yrkesutbildningen.

EQF (den europeiska referensramen för kvalifikationer) tillhandahåller en gemensam referensram som kan användas för konvertering mellan olika kvalifikationssystem och deras olika nivåer. ECVET däremot tillhandahåller en gemensam metodisk ram som ska underlätta meritöverföring av läranderesultat¹ oberoende av hur och var individen har tillägnat sig kunskapen. ECVET kan användas på alla nivåer som är definierade i EQF/NQF (nationell referensram för kvalifikationer).

ECVET:s syfte har ett starkt individperspektiv. Det ska möjliggöra för individen att få sina läranderesultat dokumenterade, synliggjorda, erkända och tillgodoräknade i ländernas olika utbildningssystem. ECVET ska också tydliggöra individens kompetens mot de kvalifikationskrav som arbetsmarknaden ställer, men även vara ett verktyg för att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet.

ECVET-systemet blir ett viktigt verktyg genom att ge individen möjlighet att få sina ackumulerade läranderesultat dokumenterade, vilket därmed kan underlätta och stimulera individens livslånga lärande.

ECVET ger möjligheter för studerande att genomföra delar av sin utbildning i ett annat land. Mobilitet för de studerande mellan olika utbildningsanordnare i de nationella utbildningssystemen kan också främjas genom ECVET.

¹ Läranderesultat (Learning Outcomes) definieras som kunskaper, färdigheter och kompetens.

2011-03-31

2 (7)

Dnr: 89-2011:559

Att använda ECVET som en metodisk ram för att dokumentera validerade resultat från icke-formellt och informellt lärande ser Skolverket som ett av de viktigaste utvecklingsområdena vid implementeringen av ECVET.

2 Genomförandet av uppdraget

Skolverket har genomfört uppdraget i samarbete med Internationella Programkontoret och Myndigheten för yrkeshögskolan. Sakkunniga från utbildningsanordnare och företag med erfarenhet av de krav som användningen av ECVET ställer har lämnat synpunkter på arbetet. Skolverket har också tagit del av andra länders planerade och i vissa fall genomförda åtgärder inom området.

Enligt uppdraget ska en analys göras och förslag ges på åtgärder på nationell nivå som kan stödja regionala och lokala aktörer i arbetet med att tillämpa ECVET inom yrkesutbildningen. För att göra en omfattande analys av förutsättningar och konsekvenser för all yrkesutbildning fordras mer tid än vad som stått till förfogande. Följande begränsningar i tolkningen av uppdraget har gjorts.

Avgränsningar

Skolverket har valt att begränsa förslagen till formella, icke akademiska yrkesutbildningar på gymnasial och yrkeshögskolenivå. Förslagen omfattar olika regelförändringar, insatser för information och kunskapsuppbyggnad, framtagning av stödmaterial samt organisationsförslag. Insatserna ska ses som första led i implementeringen av ECVET.

Implementeringen av hur ett lärande kan beskrivas i läranderesultat och dokumenteras i poängsatta ECVET-units bedömer Skolverket i första hand ska omfatta:

- lärande som skett på arbetsplats
- lärande som skett inom ramen för europeisk eller inhemsk mobilitet för studerande
- dokumentation, synliggörande, erkännande och tillgodoräknande av validerade läranderesultat inom formell utbildning.

Förslag lämnas på hur ansvarsfördelningen för implementeringen av ECVET bör organiseras.

Förslag för vidare utredning

- Det återstår också att närmare utreda hur ECVET och högskoleutbildningarnas ECTS-system kan förhålla sig till varandra.
- ECVET ska även kunna användas för att dokumentera icke-formella utbildningar som bedrivs inom ramen för till exempel olika branschöverenskommelser. Icke-formella utbildningar leder ofta till någon form av yrkesbevis, certifikat eller diplom som inte är kopplade till det

formella utbildningssystemet. Hur ECVET kan implementeras och kvalitetssäkras för dessa utbildningar behöver utredas vidare.

3 Förslag

3.1 Regelförändringar

Behov

Skolverkets bedömning är att förutsättningen för en spridning av verktyget ECVET och av kunskaper om vad det kan användas till, är att det synliggörs som ett krav på utbildningsanordnare i olika styrdokument. En av förutsättningarna för införandet av ECVET är därför att reglera användningen i de nationella regelverken. Skolverket bedömer att det i ett första steg behövs en reglering av hur ECVET-points kan användas för dokumentation av studier i andra europeiska länder, arbetsplatsförlagt lärande som skett i hemlandet eller utomlands samt validerade läranderesultat. Men i förlängningen bör poängsystemet för hela gymnasieskolan och utbildningarna inom yrkeshögskolan göras ekvivalenta genom olika omvandlingsfaktorer. Detta är ett arbete som bland annat Finland redan genomfört.

Förslag

- Av gymnasieförordningen, vuxenutbildningsförordningen och förordningen om yrkeshögskolan ska framgå att läranderesultat som den studerande tillägnat sig genom studier i andra europeiska länder, arbetsplatsförlagt lärande som skett i hemlandet eller utomlands samt validerade läranderesultat ska dokumenteras i form av poängsatta ECVET-units.
- Ansvariga nationella myndigheter bemyndigas att utfärda närmare föreskrifter för hur en sådan dokumentation ska gå till.
- Nationella poängsystem används för kurser, ämnen och hela utbildningar både inom gymnasieskolan och inom yrkeshögskoleutbildningar. Att transformera dessa poängsystem till ECVET-poäng är nödvändigt men kräver mer tid. Regeringen bör ge de nationella myndigheterna i uppdrag att påbörja detta arbete.

3.2 Information och kunskapsuppbyggnad

Behov

Kunskapen om ECVET hos dem som utgör målgrupperna är i dagsläget mycket bristfällig. Mot den bakgrunden blir breda informationsinsatser av största vikt för implementeringen. Skolverkets bedömning är att informationen inte ska isoleras till att enbart förklara vad ECVET är utan ske i en samlad information om de europeiska verktygen¹ samt kopplas till nationella satsningar till exempel om kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande. Den specifika informationen om ECVET ska sedan kopplas till konkreta exempel på hur ECVET kan användas.

¹ Med europeiska verktyg menas här ECVET, EQF/NQF, EQAVET, ECTS och Europass

2011-03-31

4 (7)

Dnr: 89-2011:559

Det är för individens ökade möjligheter att se hela Europa som en möjlig arbetsmarknad som ECVET har sin främsta uppgift. För att nå individerna måste utbildningsanordnarna ges ett ansvar för informationen, på så sätt blir utbildningsanordnarna i sin tur en av de viktigaste målgrupperna. Branscher och företag är andra viktiga målgrupper för information och vidare spridning.

Skolverkets bedömning är att ansvarig nationell myndighet för implementeringen av ECVET måste skapa förutsättningar för nätverksbyggande som ger möjlighet att använda flera olika kanaler för information och implementering. I förslagen ges exempel på åtgärder utan att göra anspråk på att vara heltäckande eller utpeka exakt vad som ska genomföras.

Flera av förslagen överensstämmer med Skolverkets förslag till regeringen i rapporteringen av regeringsuppdraget om kvalitetshöjande åtgärder i syfte att stödja utvecklingen av gymnasial lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande inom yrkesutbildning (dnr U2011/389/S).

Förslag på åtgärder

- Regeringen ger ansvarig nationell myndighet för implementeringen av ECVET i uppdrag att genomföra olika former av insatser för att stödja regionala och lokala aktörer i arbetet med att tillämpa ECVET inom yrkesutbildningen. Inom gymnasieskolan bör övervägas hur de nationella och lokala programråden för yrkesprogrammen kan få en aktiv roll för tillämpningen av de europeiska verktygen.
- Regeringen bör i uppdraget tydliggöra behovet av samverkan med andra nationella myndigheter där tydliga samordningsvinster finns.
- Regeringen bör överväga hur de regionala kompetensplattformarna kan få en aktiv roll för stödet och samordningen i regionerna.

Nedan följer förslag på insatser som kan framgå av regeringens uppdrag till ansvariga nationella myndigheter. Flera av dessa förslag har, som nämnts, tydliga kopplingar till de av Skolverket föreslagna insatserna i syfte att stödja utvecklingen av gymnasial lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande inom yrkesutbildning:

- Ansvarig myndighet för implementeringen av ECVET bör få i uppdrag att bli National Contact Point (NCP) för ECVET, samt upprätta en kommunikationsplan för ECVET med länkar till andra relevanta aktörer.
- Ansvarig myndighet för implementeringen av ECVET bör få i uppdrag att anordna nationella konferenser och att i samverkan med andra myndigheter och organisationer nyttja deras nätverk för spridning och utbildning. Myndigheten bör stödja uppbyggnad av regionala kluster för spridning av pilotprojekt och ”best practice”.
- Ansvariga nationella myndigheter bör ta fram en grundstruktur på hur ämnesplaner och kurser kan utformas som poängsatta ECVET-units. Detta

bör ske i samverkan med Skolverkets pågående arbete med att ta fram stödmaterial för utformning av delkurser för den gymnasiala vuxenutbildningen.

- Ansvariga nationella myndigheter bör ta fram underlag för hur utbildningsöverenskommelser¹ kan utformas för att stödja ECVET-modellen när utbildningen genomförs som europeiska eller nationella mobilitetsprojekt eller arbetsplatsförlagt lärande.
- Ansvariga nationella myndigheter bör utforma stödmaterial eller allmänna råd för utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete och kvalitetssäkring av ECVET-units.
- Europass bör kunna användas för dokumentation av ECVET. Internationella Programkontoret, som har ett övergripande ansvar för Europass, bör därför ha en aktiv roll i den myndighetssamverkan som vi föreslår nedan.

3.3 Validering

Behov

Skolverket har i sitt arbete träffat branschföreträdare som inom sina områden bedriver validering i stor omfattning liksom utbildningsanordnare och organisationer som ger processtöd för validering. Gemensamt är att de efterlyser en nationell utformning om hur ämnen och kurser indelas i ECVET-units, hur dessa ”units” ska bedömas i valideringsprocessen och hur de ska kvalitetssäkras.

Skolverkets bedömning är att ECVET är ett verktyg som på ett kraftfullt sätt kan bidra till att utveckla dokumentationen av validerade läranderesultat. För vuxna kan dokumentation av de läranderesultat individen besitter med fördel beskrivas inom ramen för ECVET.

För många vuxna kan det vara tillräckligt att få sin reella kompetens dokumenterad och på det viset stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Men validerade läranderesultat beskrivna i form av en eller flera ECVET-units kan också relateras till kurser i det formella utbildningssystemet. Utbildningsanordnare kan då erbjuda kompletterande utbildningsavsnitt som möjliggör för individen att även tillägna sig hela kurser i det formella utbildningssystemet.

Om ECVET används på detta sätt, kan individens ackumulerade läranderesultat dokumenteras och ses i ett perspektiv av livslångt lärande.

Förslag på åtgärder

- Myndigheten för yrkeshögskolan, som har uppdraget att ta fram nationella kriterier för validering samt nationella riktlinjer för dokumentation och kvalitetssäkring av validering, bör i sitt arbete integrera ECVET.

¹ Memory of Understanding (mellan utbildningsorganisationen och arbetsplatsen) samt Learning Agreements (på individnivå)

2011-03-31

6 (7)

Dnr: 89-2011:559

- Regeringen bör överväga om det i regelverken för berörda utbildningsformer ska framgå att validering ska genomföras om det vid en kartläggning har visat sig att individen har erfarenheter inom sökt utbildningsområde.
- Ansvariga nationella myndigheter för europeiska verktyg bör bistå utbildningsanordnarna med olika råd och stödmaterial. Detta arbete bör myndigheterna genomföra i nära samverkan med varandra, regioner och branschföreträdare.

3.4 Ansvarsfördelning

Nuläge

Regeringen har gett olika myndigheter ansvar för de olika verktyg som har det gemensamma övergripande motivet att främja mobilitet och erkännande av läranderesultat mellan de europeiska länderna. Skolverket är nationell referenspunkt (NRP) för yrkesutbildningar, Myndigheten för Yrkeshögskolan har i uppdrag att vara nationell samordningspunkt för EQF/NQF, samordna och stödja en nationell struktur för validering samt bedöma vissa eftergymnasiala utländska yrkesutbildningar, Skolinspektionen ansvarar för utvecklingen av EQAVET, Internationella Programkontoret har samordningsansvaret för Europass.

Skolverkets bedömning är att det inte är möjligt att lägga alla delarna under en myndighet, även om det ur samordningssynpunkt skulle kunna vara det mest effektiva. Däremot bör samordning av uppdrag mellan myndigheterna säkerställas och formaliseras.

Bedömning

- ECVET ska kunna användas på alla nivåer i utbildningssystemet samt på sikt även för branschernas kvalifikationer. Det är därför inte självklart vilken nationell myndighet som ska ha det direkta ansvaret för implementeringen av ECVET.
- Oberoende av vilket alternativ regeringen väljer, är Skolverkets bedömning att det behövs en myndighet som ges ett övergripande samordningsansvar för arbetet med alla de olika europeiska verktygen. Skolverket föreslår därför att regeringen ger Internationella Programkontoret i uppdrag att ett antal gånger per år sammankalla andra berörda myndigheter, branscher och organisationer för att överblicka vilka planerade insatser som kan samordnas och effektiviseras. Det ska framgå av respektive myndighets regleringsbrev att det åligger myndigheterna att delta i denna samverkan.

Internationella Programkontoret har erfarenhet av en liknande uppgift för samordningen och användningen av Europass. Ett annat motiv är att myndigheten nu inrättar en specialistavdelning för kvalificerad kompetensöverföring inom internationell samverkan. Avdelningen ska bidra till utveckling och ökad medvetenhet om internationaliseringens betydelse genom att erbjuda organisationer och företag ett antal konkreta verktyg för att stärka deras internationella utveckling.

3.5 Resurser

Bedömning

Hur mycket ekonomiska resurser som behövs på nationell nivå är avhängigt av ansvarsfördelningen mellan myndigheterna och hur snabbt regeringen vill få effekter av tillämpningen av ECVET på regional och lokal nivå. Mot den bakgrunden är det inte möjligt för Skolverket att föreslå ekonomiska ramar för myndigheterna, men utökade uppdrag förutsätter givetvis resurser.

Det är inte enbart ekonomiska resurser som behövs. Det är också väsentligt med politiska signaler som vid olika tillfällen och sammanhang kan markera vikten av att använda sig av de olika europeiska verktygen på regional och lokal nivå för att studerande ska kunna se hela Europa som en arbetsmarknad och en möjlighet för kompetensutveckling.

Förslag

Skolverket har tidigare pekat på vikten av att de olika myndigheter som har ansvar för införandet och användningen av de olika europeiska verktygen samverkar. Regeringen bör i myndigheternas olika regleringsbrev tydliggöra kraven på samverkan.

På Skolverkets vägnar

Ragnar Eliasson
Avdelningschef

Dan Fagerlund
Expert